

технологій може покращити процес прийняття рішень і покращити заходи безпеки в умовах воєнних дій.

4. Інтерактивна комунікація з використанням штучного інтелекту, яка допомагає швидко реагувати на загрози та надавати конкретні поради населенню.

Як висновок, ми можемо зауважити, що технології на сучасному етапі розвитку України відіграють важливу роль. Техногенні катастрофи є дуже серйозною проблемою сучасності для населення, екології та економіки нашої держави, тому, на нашу думку, технології у цьому напрямку, саме у розробці системи попередження техногенних катастроф мають розвиватися та удосконалюватися, задля безпеки України.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Про затвердження Правил техногенної безпеки: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 05.11.2018 № 879 (дата звернення: 22.02.2024)

2. Як вийти з надзвичайної ситуації техногенного характеру з найменшими втратами або ж узагалі їх уникнути. URL: <https://dsns.gov.ua/news/ostanni-novini/1926>

3. Козьяков, І. Техногенно порушені надра: поняття та еколого- правова характеристика // Право України . - 2010. - N 12. - С. 131- 137

Орешко А.Ф.,

здобувачка вищої освіти

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Миколаївський національний аграрний університет

ЕКО МОЛОДЬ: РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

У продовж свого існування людина постійно взаємодіє з природою. З появою на планеті вона суттєво відрізнялася від поведінки інших істот. Характер поведінки по відношенню до природи, скоріш за все, можна назвати агресивним. Співмешканець середовища існування стає підкорювачем, споживачем, насильником природи [1, с. 39]. Людина, з її розвитком мігрувала не лише в межах окремих районів, поступове переселення відбувалося по континентах. З адаптацією й активізацією діяльності в біосфері людина активно впливала на природу, почали розвиватися процеси особливого, антропогенного характеру.

Сотні тисяч років тому чисельність та розумовий потенціал людей був обмежений тому могутність природи не дозволяла бути власною над собою. Тиск на природне середовище практично не відчувався, вона легко самоочищалася і самовідновлювалася. Але минув час (тисячоліття), людське населення почало зростати, адаптуватися до умов існування на різних континентах. Таких змін та впливу на природу не знала жодна інша популяція на Землі. Але, нажаль, свого відношення до природи, її ресурсів, за віки свого існування людина так і не змінила. Це і призвело до виникнення глобальних екологічних кризових ситуацій [2, с. 266].

Найактуальніша проблема сучасності, це взаємодія людини з природою. Вирішувати таку проблему необхідно через освіту людей, зокрема екологічну. Важлива освіта, як всього дорослого населення, так і екологічне виховання підростаючого покоління. Маючи екологічну проблему з стихійним впливом людини на природу, ми повинні через освіту, особливо молоді, свідомо, цілеспрямовано та планомірно перетворити розвиваючу взаємодію людини із природою з агресивної на комфортну для природи.

Така взаємодія може бути досягнена при формуванні достатнього рівня екологічної культури та екологічної свідомості починаючи з раннього дитинства та у продовж всього життя. Враховуючи те, що сучасна молодь, нажаль, починає свою діяльність (проживає) в епоху бурхливого розвитку науки і техніки, новітніх технологій (не завжди екологічно чистих), відчуває на собі негативні наслідки науково-технічної революції та демографічного вибуху. Дедалі більше: накопичення величезних об'ємів відходів людської діяльності;

забруднення атмосфери, гідросфери та літосфери; одночасне виснаження майже всіх видів природних ресурсів; розвиток екологічної кризи.

Філософія життя, висока свідомість та екологічна культура, - ось, що потрібно людству. У багатьох розвинених країнах світу, у тому числі і в Україні, екологічна культура стала невід'ємною частиною функціональної грамотності молодого покоління. В сучасних умовах важливість і необхідність екологічного виховання сучасної молоді незаперечна [3, с. 22]. Вона має свою категорію, поняття, історію виникнення, концепцію, цілі та сутність. Завдання педагогів розкрити молоді завдання екологічної освіти, обґрунтувати принцип зв'язку навчання з практикою, виховати екологічно свідому особистість.

Становлення відповідального ставлення молоді до природи відбувається через організований і цілеспрямований процес формування системи наукових знань про природу і суспільство. Він починається з дитинства, формується в освітніх установах через свідомі екологічні погляди і переконання. Реальним показником екологічного виховання є практична діяльність молоді по відношенню до природного середовища, їхня відповідальність нормам екологічної моральності. Екологічна освічена людина повинна володіти сукупністю екологічних знань, світоглядом, екологічної етикою та культурою, не позбавлена екологічного мислення.

Молода людина повинна свідомо володіти науковими знаннями про довкілля, за рахунок сформованих знань і вмінь дослідницького характеру розв'язувати складні взаємозв'язки в природі, що склалися протягом тривалого історичного розвитку [4, с. 193], бути спрямованою на розвиток інтелекту, творчої і ділової активності; розуміти сучасні проблеми навколишнього природного середовища, усвідомлювати їх актуальність для себе, формувати свою екологічну свідомість та культуру особистості. Важливо усвідомити себе частиною природи.

Науковці-дослідники вважають, за необхідність реагувати на глобальні екологічні кризи через виховання екологічної культури в молоді. За останні десятиріччя під тиском сукупної дії виробничих чинників негативні зміни в природному середовищі істотно прискорились. Настав час, коли від рівня і темпів виховання екологічної культури в молоді залежить збереження життя на землі [5, с. 14].

Необхідне чітке розуміння молоддю невід'ємного зв'язку дій людини та природи. Фундамент розуміння закладається з самого дитинства – перші прогулянки батьків з дитиною та розповіді про живу природу; виховання, у тому числі і екологічне, дитини в дитячому садочку, створення кутків живої природи та участь підлітків в їхній діяльності; інші інформаційні джерела екологічних знань.

Метою таких заходів є активна позиція молоді вже з раннього дитинства, її активна участь у екологічних заходах на придбання свідомості та розумінні екологічної вихованості. Це розуміння того, що рослини і тварини є живими істотами, що вони вимагають певних умов життя. Підростаюче покоління повинно сприймати світ, як спільну домівку для людини, тварин та рослин, яку треба охороняти і оберігати [6, с. 739]. Але важливо накопичувати і вдосконалювати свої знання далі - початкова школа, яка за допомогою вчителів повинна надати розуміння взаємозв'язку людини з природою, допомогти зрозуміти ці природні зв'язки, навчити підлітків будувати власну поведінку в природних умовах, оцінювати можливі наслідки своїх вчинків на основі отриманих знань.

Зрозуміло, позаурочне навчання також важливе, позашкільні навчальні заклади, які залучають підлітків та молодь до гурткової роботи еколого-натуралістичного спрямування поглиблюють та формують знання і навички з екології. Різноманітні заходи екологічного спрямування мають важливе значення для формування екологічного світогляду підростаючого покоління.

Розширення кругозору молоді щодо сучасних дійсних природоохоронних проблем і шляхів їх розв'язання відбувається у закладах вищої освіти. У наукових (науково-дослідних) гуртках, які очолюють викладачі кафедр закладів вищої освіти молодь вивчає об'єкти і явища у самій природі, з'ясовує на практиці шляхи впливу людини на довкілля, правила

природокористування тощо.

Ефективними формами екологічного виховання молоді, поряд з традиційними заняттями, є проведення екологічних заходів, зокрема наукових круглих столів до Всесвітнього Дня Землі, Дня води; різноманітних конкурсів екологічного напрямку (квестів, наукових батлів тощо); відзначення професійних екологічних свят сприяють перетворенню знань в екологічні переконання та підвищують дієвість екологічного виховання. Молодь, як правило, активно бере участь у діяльності громадських екологічних організацій, проведенні акцій щодо збереження біорізноманіття, у конкурсах, конференціях, фестивалях, полює на діяльність екологічних таборів.

Молодь чудово розуміє – жити без природи неможливо, людина і є часткою природи. Природа, це джерело пізнавальних, естетичних, комунікативних потреб молоді, суспільна цінність, одна на всіх. Молодь переконана – таку цінність треба ретельно охороняти, леліяти, любити і шанувати [7, с. 170]. Вони готові втілювати у життя екологічну культуру, дбайливо ставитися до природи.

Головне завдання екологічного виховання позбутися бездушного і безвідповідального використання природних ресурсів, відвести людство від світової екологічної катастрофи. Знання з екології сприяють вихованню такої особистості, для якої би природа набула життєво важливого значення. Вони формують у молоді дбайливе ставлення до природи, розвивають екологічну культуру.

Сучасність вимагає від системи освіти приділити більше уваги екологічним проблемам, формуванню екологічної свідомості. Навчити молоді розуміти навколишній світ, знайти місце людини в ньому, відновити втрачену рівновагу і гармонію у відносинах «людина – природа».

Отже, умова екологічного виховання молоді проста - посилення впливу на духовну сферу особистості, зокрема молоді. Необхідною складовою такого виховання є формування етичного компоненту. Моральне вдосконалення молоді, її культура суттєво можуть вплинути на відносини людини із природою. Якими вони будуть у найближчому майбутньому залежить від виховання екологічної культури і відповідальності кожного з нас.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Лазіс М. І. Людська активність та її сутність // Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 39-40. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8140>.

2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологія та війна, погляд через минуле у майбутнє, глобальні виклики, загрози // *Ekologia i racjonalne zarządzanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka* [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.). Łomża : MANS w Łomży, 2023. С. 265-275. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16200>.

3. Batsurovska I. V., Kurepin V. M. Modern features of the functioning of the education system during martial law // *Learning and Teaching: After War and in Peacetime : materials of the II international scientific and practical conference, Kharkiv, Ukraine, November 10, 2023* / H.S. Frying pans of the Kharkiv National Pedagogical University; ed. I. Kostikova. Kharkiv, 2023. P. 21-23. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15843>.

4. Іваненко В. С. Окремі поняття екологічної безпеки життєдіяльності // Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, курсантів та студентів, м. Львів, 25-26 березня 2021р. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. С. 192-194. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9075>.

5. Бацуровська І. В., Курепін В. М. Тенденції інноваційного навчання в цифрову епоху // Розвиток інноваційної компетентності педагога в закладі освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (26 жовтня 2023 року, м. Херсон) / ред. Г. С.

Юзбашева. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2023. С 10-15.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15879>.

6. Іваненко В. С. Цінності та запити сучасної молоді: життєві пріоритети української молоді // Покоління незалежності: ціннісні орієнтири і перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та магістрантів, м. Костанай, 30 березня 2021р. Костанай : Костанайський регіональний університет імені А. Байтурсинова, 2021. С. 737-741.
URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9255>.

7. Курепін В. М., Іваненко В. С. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 169 – 172.
URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.

